

Универзитет уметности у Београду
Факултет ликовних уметности
Париска 16, Београд

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ
ПРОЈЕКТА И ПИСАНОГ РАДА

Америка: мапа разговора са самим собом
(амбијентална инсталација)

кандидата Ненада Малешевића

Наставно — уметничко веће Факултета ликовних уметности је на 458. седници одржаној 03. априла 2019. године донело одлуку да Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта кандидата Ненада Малешевића, под називом **Америка: мапа разговора са самим собом (амбијентална инсталација)** ради у саставу:

1. мр Мрђан Бајић, ред. проф. ФЛУ
2. др ум. Оливера Парлић Карајанковић, ванр. проф. ФЛУ
3. др ум. Радош Антонијевић, ванр. проф. ФЛУ – ментор
4. др Саша Радојчић, ванр. проф. ФЛУ
5. др Мишко Шуваковић, ред. Проф. на Факултету за медије и комуникације у Београду.

Комисија Наставно — уметничком већу Факултета ликовних уметности подноси следећи извештај:

БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Ненад Малешевић (Сарајево, 1981) је дипломирао на Академији умјетности Универзитета у Бањалуци 2004, а магистрирао на Интердисциплинарним студијама Универзитета уметности у Београду 2008. године. Докторанд је на Факултету ликовних уметности у Београду. Сарађивао је са Центром за визуелне комуникације Проток из Бањалуке (2005–2008). Био је стипендиста Немачке службе за академску размену - DAAD (2006). Имао је самосталне изложбе: *Неочекивано* – Градска галерија Пожега (2017); *Документи: увод у студију престајања* – Савремена галерија, Суботица (2016), Photon Gallery, Љубљана и Галерија Artget, Београд (2015), и МСУ Републике Српске, Бањалука (2014); *Storyboard* – Изложбено продајни салон МСУ Републике Српске, Бањалука и Галерија Дуплекс, Сарајево (2010, са Миодрагом Манојловићем); *Доба обнове* – Културни центар Бански двор, Бањалука и Галерија Дома културе Студентски град, Београд (2007). Учествовао је на групним изложбама и фестивалима у Босни и Херцеговини, Србији, Хрватској, Црној Гори, Француској, Италији, Грузији, Великој Британији и Холандији. Објављује текстове у области теорије уметности.

Библиографија (избор)

- Матић, Јелена. – *Документи: Увод у студију престајања*, у Ненад Малешевић. – *Документи: Увод у студију престајања*. Београд, Културни центар Београда, 2015.
- Чекић, Јован. - *Фигуре нестајања*, у Ненад Малешевић. – *Документи: Увод у студију престајања*. Бањалука, Музеј савремене умјетности Републике Српске, 2014.
- Секулић, Александра, Маида Груден. – *Сториборд у намери*, у Ненад Малешевић, Миодраг Манојловић. – *Storyboard*. Бањалука, Музеј савремене умјетности Републике Српске, 2010.
- Малешевић, Ненад. – *Манифест*, у Миодраг Манојловић. – *Густина*. Бањалука, Музеј савремене умјетности Републике Српске, 2016.
- Малешевић, Ненад. – *Од ужитка у отпору до отпора ужитку*, у Младен Миљановић. – *Лаку ноћ / Стање тијела*. Бањалука, Дијагонала, 2012.

Малешевић, Ненад. – *Тезе о дизајну у транзицији*, у Бранка Ђурчић (уредница). – *Идеологија дизајна*. New York, Аутономедиа, Нови Сад, Куда.орг, 2009.

Анализа докторског уметничког пројекта

Писани део рада докторског уметничког пројекта кандидата Ненада Малешевића под називом *Америка: мапа разговора са самим собом (амбијенталана инсталација)* садржи 101 страницу и 6 главних делова. После „Пролога“ (стр. 9 — 10) следи главне целине: „Фактографија (alla bolognese)“ (стр. 13 — 21) „Страх и цртање“ (стр. 21 — 29), „Улаз у Америку“ (стр. 29 — 33), „Itinerarium“ (стр. 33 — 45), „Република галерија или посланица Ужичанима“ (стр. 45 — 47) и „Манифест (умјесто закључка)“ (стр. 47 — 49) Затим следи „Литература“ (стр. 49—53). На крају је дата биографија и библиографија аутора као и одељак који носи назив „Каталог“ а представља фотодокументацију радова (стр. 55 — 99), а остали део страница до коначног броја посвећен је Изјави о ауторству, Изјави о истоветности штампане и електронске верзије докторског уметничког пројекта и Изјави о коришћењу.

Пројекат *Америка: мапа разговора са самим собом (амбијенталана инсталација)* је комплексни уметнички конгломерат у коме се феномен скулптуре појављује као изразити мотив (Кип слободе) или као директни повод (Поштанска марка - објекат - скулптура) или као визија коначног исходишта (поставка објеката у простору) или као искуство скулптуралног сусрета (отићи, прећи пут, видети, додирнути).

Скулптура, као волуминозна тродимензионална представа, је у овом пројекту цртана, фотографисана, посећивана, додиривана, али је суштинско скулпторско учитавање рада у пробуженој скулпторизацији сваког материјалног сегмента деловања (уочити, узети, донети, прићи, отићи, додирнути, ставити). Објекат се суочава са сопственим комуникацијским, симболичким или психолошким потенцијалом. Информација се суочава са нестабилношћу контекстуалног читања. Уметник се кроз аскетску репетицију и завет (1000 цртежа - отићи у Америку) суочава са сопственом личношћу, са сопственом културом, са сопственим местом.

Најважнија ствар у објашњењу потребе да се овај пројекат води као скулпторски је осећај о неопходности обједињавања и заокруживања тела и доживљаја рада. Његова комплексност и сегментираност морају се врати у једно тело да би добили снагу и логику. Скулптура је у овом случају више од материјалног трага она је сила кохезије која посматрачеву пажњу и доживљај доводи у жижу. Скулптура је демонстрација пластичности света и резултат уметничког деловања који ту логику пластицитета осећа и негује.

Малешевић почиње од цртежа, или заправо од потребе за цртањем. Његов поступак цртања близак је како сам каже „радикалној субјективности“. Овде се отвара простор о неизрецивом поимању стварности у коме цртање заузима место свега сликовног, онога што мења хиљаду речи или зашто да не, све речи. Цртеж је средство за објављивање смисла или његово описивање без описивања последица. Сам уметник о томе каже: „Реч је о искуству страха и цртања, понекад и о цртању као једином решењу маничних мисли, те о тиради готово аскетских пикторалних ескапада, попут Нолдеових, можда.“

Код Ненада Малешевића сваки уметнички поступак бива стављен у позицију огледа са стварношћу. То су многоструки улази у стварност, и то изведени као мапирања могућности и као интензивирања жудње.

О свом путу у Америку као и о мотивима за организовање ове скоро авантуристичке саге он каже:“ Остаје нам ући у Америку са машином за снимање погледа, да би произвели разлику између оног што јесте и гледања оног што јесте, а то је фотографија. Провести вријеме у Америци може се било на доковим Њујорка, било у дворишту амбасаде Сједињених Држава, било гдје друго, јер Америка није име једног те истог мјеста, већ име опскурних мијена дјелокруга на ком се простире право. Фотографисаћемо у вјери да још увијек има шта да се услика, ако нас изненади. А да буде јасније, сјетимо се како смо, без апарата, док је престајало, затечени – зинули од чуда“.

Малешевић у свом раду непрестано филозофира, теоретише, прави повезнице и гради мрежу. А та мреже више је одступница, или ходник излаза, него мост до

новог домета или става. Зато су у његовом тексту подједнако важне фусноте као и сам текст, па понекад и важније, јер нам оне понекад фиксирају чињенице које смо у тексту само наслутили. Чињенице су за теорију, како сугерише Гадамер, херменеутички појам, што ће рећи да стоје спрам неких слутњи и очекивања и да теоријски рад, као разматрање чињеница или гледање онога што јесте, није просто сумирање броја нечега, већ држање пажње над нечим, устрајавање у неком ставу, срицање назора, тако да теорија испада важним и корисним делом.¹

Термин *теорија* (апропо теоријског дела дисертације) Малешевић користи као одредницу за интердисциплинарно детерминисан језик или дискурс, односно систем експланторних и интерпретативних поступака који се успостављају и развијају као ауторефлексивно поетско писмо, теорија уметника, и као оперативно кретање филозофским системима, односно текстовима Фукоа, Агамбена, Шмита, Делеза и Гатарија, и других. У вези уметничког (обликовног) дела дисертације Малешевић се држи следећег исказа: „Филозофија дела је садржана у делу и није илустрација било којег филозофског система.“²

Завршимо овај извештај о том заиста изузетном и несвакидашњем домету текста докторског уметничког пројета. Од квази научног текста до слике текста и његовог значења, Малешевић нам вештином књижевника и филозофа, словослагача и уредника даје на увид једно писано дело које можемо схватити као дело по себи. То је заокружени уметнички ентитет који је апсорбовао сва најважнија искуства уметничког истраживања и постао самодовољан.

Критички осврт на докторски уметнички пројекат и остварене резултате

Докторски уметнички пројекат, под називом *Америка: мапа разговора са самим собом (амбијенталана инсталација)* кандидата Ненада Малешевића резултат је дугогодишњег уметничког истраживања током којег је уметник веома успешно дефинисао простор сопственог уметничког деловања као и уметничке праксе која

¹ Видјети: Ханс Георг Гадамер. – *Похвала теорији*. Подгорица, Октоих, 1996, стр. 20. - 21.

² Сол Левит. – „Одломци о концептуалној уметности“, *Студент*, бр. 30, Београд, 1976, стр.

се базира на икуствима стварања уметности у пољу цртежа, просторне инсталације, фотографије, уметничке књиге или текста и уметничке теорије. Динамички однос теорије уметности и уметничке праксе у делу Ненада Малешевића добија своје несвакидашње облиције у тексту докторског уметничког пројекта у коме нека теоретска становишта постају својеврсне слике или ентитети који непрестајући да буду то што јесу, то јест текстуални садржај, постају сегмент укупног тела рада односно својеврсна књиге уметника. Уметник кроз процес ауторефлексије, истражујући сопствену уметничку мотивацију, успева књижевном вештином и преломом текста да створи нову ликовну вредност. Сва егзистенцијална треперења и тензије он претвара неупитни уметнички став из којег сведочи актуелни историјски и друштвени тренутак.

Оцена остварених резултата

Кандидат Ненад Малешевић је у потпуности остварио све циљеве и очекиване резултате истраживања докторског уметничког пројекта. Резултат ових истраживања представљају уметничка дела која синтетишу уметничке медије попут фотографије, простора, цртежа и текста. У питању су својеврсне уметничке форме попут просторне инсталације и уметничке књиге које постају својеврсна акумулације теоријско - визуелних садржаја. Сам текст нам нуди ванредан пример комбинације квази - научног текста и књижевности. У питању је несумњиво својеврсне књижевна форма која у потпуности допуњује визуелни материјал који је настајао током трајања пројекта. Сам садржај рада заправо су различити огледи са стварношћу који кроз призму уметниковог мишљења прожимајући опште и конкретно, односно лично, и осветљавају садашњост и егзистенцијалне дилеме савременог човека.

Закључак комисије

Комисија закључује да је докторанд Ненад Малешевић у изради докторског уметничког пројекта *Америка: мапа разговора са самим собом*

(амбијенталана инсталација) успешно изведеним уметничким радовима достигао висок уметнички квалитет. Текстуралним делом рада кандидат је остварио велико динамичко јединство теоријских истраживања и практичног рада и понудио нам не само мапу уметничког поступка већ и само дело по себи.

На основу укупне оцене докторског уметничког пројекта *Америка: мапа разговора са самим собом (амбијенталана инсталација)* кандидата Ненада Малешевића, Комисија предлаже Наставно-научном већу Факултета ликовних уметности у Београду да прихвати Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта, који би, затим са Предлогом одлуке био достављен Сенату Универзитета уметности, на чијем заседању би се донела одлука о усвајању и кандидат упутио на усмену одбрану.

У Београду, 24. 09. 2019. године

др ум. Радош Антонијевић, ванр. проф. ФЛУ у Београду (ментор)

мр Мрђан Бајић, ред. проф. ФЛУ у Београду

др ум. Оливера Парлић Карајанковић, ванр. проф. ФЛУ у Београду

др Саша Радојчић, ванр. проф. ФЛУ

др Мишко Шуваковић, ред. проф. Факултета за медије и комуникације у Београду